

Dr. Yıldız AKEL ÜNAL

TÜRKİYE'DE SU HAKKI

onikilevha
KİTAP YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1
A. SU VE KÜRESEL SU KRİZİ KAVRAMLARI.....	1
1. Sınırlı bir doğal kaynak olarak su ve hidrolojik döngü	2
2. Su “zenginliği”	6
3. Küresel su krizine ilişkin veriler ve Türkiye	9
4. Küresel su krizine karşı çözümler.....	14
a. Uluslararası Su Satışı	14
b. Sanal Su Ticareti.....	20
B. TARİHSEL İZLEĞİ VE FARKLI BAKIŞ AÇILARIYLA SU HAKKI KAVRAMI	22
1. Su hakkı kavramının tarihsel izleği.....	22
a. Birleşmiş Milletler’de su hakkı	23
b. Avrupa Konseyi’nde tanınamayan su hakkı.....	29
2. Su hakkı kavramına iki farklı bakış açısı.....	33
a. Neo-liberal politikalar ve piyasa odaklı yaklaşım.....	34
b. İnsan hakkı odaklı yaklaşım.....	42
3. Milenyuma girerken su hakkının yeniden tanımlanması	46

ii. İçme-kullanma sektöründe ayırışma: içme suyu kamu hizmeti, ambalajlı su ticareti ve kişilerin doğrudan yararlanması.....	184
b. Münferit Tahsis.....	191
i. Kamusal faaliyetler ile özel faaliyetlere yönelik münferit tahsislerin hukuki rejimi	192
ii. İçme-kullanma sektöründe münferit tahsisler	195
II. SU HAKKININ SOMUTLAŞTIRILMASI.....	201
A. SU HAKKININ ÖRGÜTSEL AÇIDAN SOMUTLAŞTIRILMASI	203
1. Su Hakkının Somutlaştırılmasında Merkezi Yönetim.....	206
a. Tarım ve Orman Bakanlığı	209
b. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	210
c. Sağlık Bakanlığı.....	211
2. Su Hakkının Somutlaştırılmasında Yerinden Yönetim	213
a. Mahalli İdareler	215
i. İl Özel İdareleri.....	217
ii. Belediyeler.....	219
iii. Köyler	226
b. Kamu Kurumları	229
i. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü.....	229
ii. Su ve Kanalizasyon İdareleri.....	234
iii. Mahalli İdare Birlikleri	238
iv. Bölge Kalkınma İdareleri.....	243
B. SU HAKKININ İŞLEVSEL AÇIDAN SOMUTLAŞTIRILMASI	245
1. Su Hakkının Somutlaştırılmasında İçme Suyu ve Kanalizasyon Hizmetleri.....	252
a. İçme Suyu ve Kanalizasyon Kamu Hizmetlerinin Unsurları.....	257
i. Maddi Unsur.....	261
ii. Organik Unsur	272
1) Hizmetlerin idare tarafından yürütülmesi.....	272
2) Hizmetlerin özel kişi tarafından yürütülmesi ...	277

iii. Usul Unsuru.....	308
b. İçme Suyu ve Kanalizasyon Kamu Hizmetinin İlkeleri	313
i. Eşitlik ve Tarafsızlık İlkesi.....	314
ii. Süreklilik ve Değişkenlik İlkesi.....	331
iii. Bedellendirme İlkesi: Meccanilikten	
Ücretlendirmeye	339
1) Ücret niteliğinde bedellendirme ve kâr sorunu.	349
2) Vergi ve benzeri mali yükümlülükler ile	
bedellendirme ve ücretin vergilendirilmesi	
sorunu.....	361
3) Bedellendirme - maliyet ilişkisi.....	367
2. Su Hakkının Somutlaştırılmasında İçme Suyu ve	
Kanalizasyon Kolluğu	372
a. Düzenleme Yetkisi	382
i. Ülke düzeyinde uygulanan düzenlemeler	389
ii. Yerel düzeyde uygulanan düzenlemeler	406
b. Denetleme ve İdari Yaptırım Uygulama Yetkileri	415
i. Denetleme yetkisi.....	416
ii. İdari yaptırım uygulama yetkisi.....	423
1) İdari tedbirler alma yetkisi	428
2) İdari cezalar verme yetkisi.....	438
SONUÇ	445
EK TABLO 1: Su hakkını düzenleyen anayasalar.....	457
EK TABLO 2: Tabii servet veya doğal kaynakların veya su	
kaynaklarının kamusal mülkiyet altında olduğuna ilişkin	
düzenlemeler içeren Anayasalar:	468
EK TABLO 3: Yasa koyucuya (federal/federe, merkezi/yerel	
yasa koyucu bir veya birkaçına) tabii servet ve kaynakların	
veya su kaynaklarının korunması ve işletilmesi konusunda	
yasa çıkarma görevine ilişkin düzenlemeler içeren Anayasalar:	471
EK TABLO 4: Tabii servet veya doğal kaynakların veya su	
kaynaklarının sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun	

olarak korunması ve geliştirilmesini devletin görevi olarak belirten düzenlemeler içeren Anayasalar:	473
EK TABLO 5: Su kaynaklarının işletilmesi görevini devlete, yerel yönetimlere veya her ikisine veren Anayasalar:	475
EK TABLO 6: Su hakkını anayasal teminat altına almış olan devletlerin yasal düzenlemelerine örnekler:	476
EK TABLO 7: Su hakkını anayasal teminat altına almamış olan devletlerin yasal düzenlemelerine örnekler:	479
KAYNAKÇA	497